

14 oktober 2015

ARKITEKTURVÄNNER. Ja, så är det då dags för årets sista medlemsbrev. Föreningens hösttermin startade i modernismens tecken med två välbesökta vandringar i och en föreläsning om villaområdet Södra Ängby. Ett trettiotal medlemmar välkomnades sedan till Upplands Väsby där vi under strålande lördag fick höra om ambitionen att "bygga stad", återbesök på Bo85- objektet Carlslund och ett par nya objekt. Första helgen i oktober hade vi en intensiv studieresa till Göteborg där vi i vackert höstväder till fots och via båt längs Älvstranden bekantade oss med stadens (arkitektur)-historia, nutid och framtid. I dag har utredare Christer Larsson överlämnat sitt betänkande Gestaltad Livsmiljö^{*)} till kulturministern. De största förändringarna för ArkDes är att verksamheten 2017 föreslås ombildat till Myndigheten för Gestaltad Livsmiljö, att samlingarna då flyttas till ett annat statligt museum samt att ArkDes utställningsverksamhet som den ser ut i dag läggs ner. Mer om detta framöver, då vi hunnit läsa och begrunda den digra utredningen. Men åter till vänföreningens verksamhet - här kommer höstens program. Välkomna!

FRÖKEN FRIMANS STOCKHOLM

Höstens andra föreläsning knyter an till TV-serien Fröken Frimans krig som bygger på en sann historia från 1905. Det är berättelsen om några stockholmskvinor som under ledning av lärarinnan Anna Whitlock bildade en kooperativ matbutik som de kallade Svenska Hem. Trots motstånd från Stockholms handlare fanns efter 10 år fem butiker i Stockholm och över 3000 medlemmar. Selma Lagerlöf, Ellen Key, Elin Wägner - "alla" den tidens kända kvinnor var med! Den första butiken låg på Jakobsbergsgatan 6 och flyttades senare till Mäster Samuelsgatan 3. Såväl Vasastan som Kungsholmen, Södermalm och Lidingö fick butiker innan Svenska Hem gick ihop med Konsum Stockholm 1916. Journalisterna Monika Björk och Eva Kaijser berättar historien om vad som hände i verkligheten med kvinnorna, butikerna och den kamp för kvinnornas rösträtt som alla samtidigt deltog i. TV-serien återkommer med nya avsnitt i jul.

TID & PLATS: Onsdagen den 4 november kl. 18.00. Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4

AVGIFT: 150 kr betalas på plats om man inte betalat för hela serien. Även icke-medlemmar är välkomna.

NYA ARKITEKTSKOLAN - STOCKHOLMS VACKRASTE HUS?

I våras besökte vår förening den gamla Arkitekturskolan, ett av många ansett som Stockholms fulaste hus, men också älskat av generationer av arkitektelever! Nu ska vi besöka den helt nya byggnaden inom KTHs campus, dit skolan flyttat efter nästan 50 år på Östermalmsgatan. Den nya A-skolan är ritad av Tham & Videgård Arkitekter och är en av fyra nominerade både till årets Kasper Salin-pris, den finaste arkitekturutmärkelsen i Sverige, och till tidningen Byggindustrins Årets Bygge.

Genom flytten till campus väntas arkitektskolan få ökade kontakter med övriga institutioner och större samverkan med andra kunskapsfält inom högskolan. Byggnaden är infogad på en trång triangelformad gård mitt i den kulturhistoriskt skyddade miljö som Erik Lallerstedts tegelarkitektur utgör. Den har fått en egen tydlig identitet i en friliggande byggnad och

*) Gestaltad livsmiljö- en nu politik för arkitektur, form och design. SoU 2015:88

exteriören får sin karaktär av de stora glasytorna i kombination med det roströda stålet. Interiören är tänkt som en fullskaleverkstad, med ytskikt och detaljering i tåliga material som åldras vackert och enkelt kan repareras vid behov. Arkitekterna har eftersträvat en grundstruktur som ger flexibilitet: en stomme med ett antal stora rum, som kan möbleras och underindelas för att följa verksamhetens föränderlighet. Vi visas runt i byggnaden av Marcus Aerni som är arkitekt och lärare på skolan.

TID & PLATS: Tisdagen den 17 november kl. 16.30 respektive kl 18.00, Osquars Backe 5

AVGIFT: 150 kr

ANMÄLAN: Ange vilken av visningarna du önskar

STOCKHOLMS CENTRALSTATION

Den tidigare annonserade visningen i oktober av Stockholms ombyggda Centralstation blev snabbt fulltecknad. Så vi upprepar besöket i november. Det är Tengbom som på uppdrag av Jernhusen har arbetat med denna omfattande ombyggnad som syftar till att modernisera stationen och förbättra byggnadens funktion och miljö. Ombyggnaden har genomförts i sju etapper under 2008 – 2015. Projektet har inneburit utmaningar för alla inblandade: Den gamla stationsbyggnaden är ett byggnadsminne (ark. AW Edelsvärd 1871), vilket givetvis inneburit många intressanta avvägningar mellan bevarandekrav, tillgänglighetskrav och andra funktionskrav. En kvarts miljon personer passerar dagligen centralstationen – och det skulle de göra även under ombyggnadsprocessen! Centralstationen har byggts om av Folke Zettervall på 1910 resp. 1920-talet. Vid en stor ombyggnad under 1950-talet rensades fasaden från sina renässansdetaljer och "ringen" i entréhallen togs upp. Mark Humphreys, kontorschef på Tengbom och ansvarig arkitekt för ombyggnaden och Mikael Willdal, Jernhusens ansvarige för ombyggnaden, berättar om projektet och guidar oss runt i byggnaden.

TID & PLATS: Måndagen den 23 november kl. 19.00 (OBS tiden!!!) vid "Ringens" i stora hallen.

AVGIFT: 100 kr

ANTAL: Högst 30 personer

ATT SKRIVA OM 1000 ÅR AV SVENSK ARKITEKTUR

Den svenska arkitektens historia är namnet på Fredric Bedoires nya praktverk där Sveriges historia beskrivs genom arkitekturen. I det första bandet (1000 – 1800) vävs byggherrar och arkitekter, stilhistoria och byggnadsteknik samman med social utveckling och ekonomiska konjunkturen alltifrån kristnande och riksbildning fram till att industrialiseringen förändrar världen. I det andra bandet (1800- 2000) följer vi den begynnande industrialiseringen fram till dagens nyliberala, postindustriella samhälle. På höstens tredje och sista föreläsning kommer Fredric Bedoire att tala om själva arbetet med att skriva om 1000 år av svensk arkitektur. Han kommer särskilt att fokusera på arkitekturfotografiets betydelse och förändring under mer än 150 år. Fredric Bedoire var tidigare universitetslektor och föreståndare i arkitekturhistoria vid KTH och är professor emeritus från Konsthögskolans arkitekturskola och författare till ett stort antal intressanta och uppmärksammade böcker.

TID & PLATS: Onsdagen den 2 december kl. 18.00. Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4

AVGIFT: 150 kr betalas på plats om man inte betalat för hela serien. Även icke-medlemmar är välkomna.

BRUNNBERG OCH FORSHED- ETT ANRIKT KONTOR I TIDEN

Brunnberg & Forshed är ett av Sveriges äldsta kontor med ursprung i Curmans Arkitektkontor från 1950-talet. Kontoret har det uttalade målet att sätta människans behov i centrum och skapa arkitektur med en tydlig mänsklig och social dimension. Stadsutveckling, bostäder, arbetsplatser och inredning är de områden kontoret specialiserat sig på. Redan på 70-talet ritades Grimsta By i Upplands Väsby, ett område som då bröt mot den förhärskande storskaligheten. Uppmärksammade bostadsprojekt är bl a St Eriksområdet, Filmstaden, Nybodahöjden, Bo93-projekten på Stumholmen, Östra Kvarnskogen och Skanörs Vångar och nu aktuella Svea Fanfar vid Musikhögskolan. Inom industri- och kontorssektorn finner vi exempelvis Marabous och Astras huvudkontor, kontorshus i Kista och Lärarhögskolan och Signalfabriken i Sundbyberg. Vi hälsas välkomna på kontoret av Ludmilla Larsson, vVD på företaget och några av hennes kollegor. Vi bjuds på vin.

TID & PLATS: Onsdagen den 9 december kl. 18.00. Kungsholms Strand 135A.

AVGIFT: 100 kr

ANTAL: Högst 30 personer

ASPLUNDS STADSBIBLIOTEK REVISITED

Nu ska vi titta närmare på Stockholms stadsbibliotek, en byggnad som är intressant inte bara som ett mästerverk utan också som ett uttryck för en stilmässig brytningstid i svensk arkitektur. När biblioteket stod klart 1928 hade det blivit ett av de främsta exemplen på svensk tjugotalsklassicism, "Swedish grace". Det skulle komma att bli arkitektens sista storverk i denna stil. Längorna vid bibliotekets entré mot Sveavägen har redan klara funktionalistiska drag och två år senare, på Stockholmsutställningen 1930, hade Asplund helt gått över till funktionalismen. Bibliotekets behov av upprustning och utveckling har lett till omfattande tankemöda och långa processer. En internationell arkitekttävling 2006 om en tillbyggnad lockade hundratals deltagare men ledde inte till något genomförande och idag väntar ett nytt ombyggnadsförslag på beslut. Arkitekt Karin Winter kan allt om denna byggnad och tillsammans med bibliotekets Ewa Andersson får vi gå genom stängda dörrar och uppleva Asplunds detaljrikedom och helhetstänkande i annars slutna rum.

TID & PLATS: 26 januari 2016 kl 16.00 resp. kl. 18.00. Vid trappans början på Sveavägen.

AVGIFT OCH ANTAL: 100 kr, högst 25 personer/visning

ANMÄLAN: Tidigast 15 december. Ange vilken av visningarna du önskar!

DAGS ATT FÖRNYA DITT MEDLEMSKAP

Vid denna tid förra året oroades vi över om vi skulle kunna behålla våra "vänner" trots osäkerhet om vilka medlemsförmåner vi kunde erbjuda. Lyckligtvis var det inte någon stort tapp i medlemsantalet då. Även detta år arbetar vi med osäkerheter. Förutom frågan om ArkDes framtid har vi frågan om gratis entré till statliga museer, vilket enligt budgetpropositionen ska införas under 2016. Om det innebär gratis entré till alla utställningar eller om man kommer att få betala inträde för tillfälliga utställningar är ännu oklart. Det vi kan lova är att du som medlem även 2016, kommer att erbjudas ett brett och varierat programutbud. Och du kan vara förvissad om att föreningen, genom styrelse och kansli, gör allt som står i vår makt

för att stödja en bra utveckling för ArkDes och för de frågor som Arkitekturens vänner är djupt engagerade i. Så snart vi vet vad som kommer att gälla för ArkDes kommer vi att informera er. Inbetalningskort för medlemskap för 2016 bifogas detta utskick. På grund av ovan nämnda osäkerheter har Vänföreningens styrelse beslutat att skjuta på genomförandet av den höjning av medlemsavgiften som med knappast möjliga marginal röstades fram på senaste årsmötet. Årsavgifterna för 2016 är alltså samma som för innevarande år. Vi hoppas förstås att ni även i år markerar ert stöd genom att betala in årsavgiften redan nu. Ni kan betala på nätet helst före utgången av november månad (PG- 503649-6 eller på BG 5481-5634). Glöm inte att skriva ditt/ert namn på inbetalningen. De nya medlemskortet skickas ut i januari med det nya årets första medlemsbrev. Medlemskortet för 2015 gäller hela januari.

MEDLEMSKAP SOM PRESENT

Ge bort ett medlemskap i Vänföreningen till familj, släkt, vänner arbetskamrater så kan de glädja sig åt din present hela året. Så enkelt kan det vara att hitta på presenter till jul, födelse- och andra bemarkelsedagar.

ÖVRIGT

ANMÄLAN. Om inte annat anges: telefon 08 611 35 96 eller mail vannerna@arkdes.se. Anmälan till föreläsningarna krävs ej - men hör gärna av dig så vi har lite koll!!!

NÄSTA MEDLEMSBREV 1:2016 kommer i januari

Detta händer på ArkDes...

VERKLIGHETSMASKINER. Nu har den stora utställningen av den dansk - isländske konstnären Olafur Eliasson öppnat i Moderna Museets och ArkDes lokaler. Vänföreningen har minglat med Moderna Museets vänförening i en särskild vernissage och Vänföreningen har också fått en egen visning av utställningen. Se den! Du har chansen ända till den 17 januari 2016.

ARKDES MÖTESPLATSUPPDRAG handlar om att vara en motor för diskussion och ett forum för kunskap om hur arkitektur, form och design kan bidra till samhällsutvecklingen. Under ett drygt år framöver kommer ArkDes mötesplats att driva temat (Bo)stad med tre fokusområden: Bostadsbrist, (O)Rättvis stad och Makt & ansvar. Under varje tema planeras en rad aktiviteter och en publikation ska ges ut i slutet av varje tema. Läs mer på www.arkdes.se/motesplats

PEPPARKAKSHUSTÄVLING. Arbetet med årets pepparkakshusutställning pågår just nu för fullt! Den 27-29 november ska alla bidragen lämnas in och prisutdelningen äger rum på ArkDes den 19 december.

ARKITEKTURENS VÄNNER, VÄNFÖRENING TILL ARKITEKTUR- OCH DESIGNCENTRUM
Mikaela Eckered, Inger Lundmark och Hanne Weiss Lindencrona. Kansliet,
tel 08-611 35 96, är säkrast bemannat på onsdagar kl. 10-16. e-post: vannerna@arkdes.se